

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „РОДЕН ЕЗИК И КУЛТУРА ЗАД ГРАНИЦА“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Държавната политика по отношение на българите в чужбина е свързана със съхраняване и популяризиране на българското езиково и етнокултурно пространство зад граница и на националната, културната и духовната идентичност на българските граждани по света и на българските общности в чужбина. За реализацията на тази цел е необходимо да се създават условия за мотивиране за изучаването на български език и литература, история и география на България от българите зад граница, както и провеждането на дейности, които да съдействат за съхраняване на националното самосъзнание, бит и култура.

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Националната програма е разработена в съответствие с Приоритетна област 9 „Ефикасно управление и участие в мрежи“ на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030).

2.1. Обща цел

Подпомагане на обучението по български език и литература, история и цивилизация и география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, организирано в чужбина за деца от предучилищна възраст и за ученици от I до XII клас. Запазване и съхраняване на връзките на българските общности от историческите, традиционните и новите диаспори за укрепване на българската духовност и съхраняване на националното самосъзнание, бит и култура. Успешно продължаване образованието и обучението в училища в България при завръщане в родината.

2.2. Конкретни (специфични) цели

2.2.1. Подобряване на условията за осъществяване на ефективни образователно-възпитателни дейности, съдействащи за укрепване на българската духовност, за съхраняване на националното самосъзнание, бит и култура.

2.2.2. Създаване на условия за популяризиране на българския език и културно-историческото наследство по света, за запазване и съхраняване на връзките на българските общности от историческите, традиционните и новите диаспори с България и за развиване на свързаност с българските неделни училища в чужбина.

2.2.3. Създаване на предпоставки за успешно продължаване образованието и обучението в училища в Република България при завръщане в родината.

2.2.4. Подпомагане кадрово осигуряване на неделните училища с педагогически специалисти, умеещи да организират учебния процес съобразно спецификата на работа в чуждоезикова среда и потребностите на децата и учениците и популяризиране на успешни модели и практики.

2.2.5. Обмен на училищни практики и обогатяване на знанията по български език, история и география на България на учениците от българските неделни училища, чрез запознаване на място с исторически, природни, културни забележителности и българската образователна система.

2.2.6. Извършване на оценка на езиковите компетентности по български език на учениците от българските неделни училища в чужбина и анализ на резултатите.

2.3. Обхват на програмата

- по Модул 1 – деца, ученици и кандидат-студенти, живеещи в чужбина, които са обхванати в обучение по български език, по история и география на България и в допълнителни училищни дейности;
- по Модул 2 – педагогически специалисти от български неделни училища в чужбина, финансово подпомогани от Министерството на образованието и науката (МОН);
- по Модул 3 – ученици и учители от български неделни училища в Албания, Гърция, Румъния, Северна Македония, Сърбия, Турция и Хърватия и от партниращи им училища на територията на България;
- по Модул 4 – деца от предучилищна възраст и ученици от I до XII клас от български неделни училища в чужбина.

3. БЮЖЕТ НА ПРОГРАМАТА

Общ бюджет на програмата: **2 108 000 лв.**

Разпределение на общия бюджет по модули:

Модули		ЛВ.
Модул 1 „Подпомагане на обучението по български език и литература, по история на България и по география на България“		1 759 000 лв.
• за дейности по т.4.2.1., т.4.2.2. и т.4.2.3	1 644 000 лв.	
• за дейност по т. 4.2.4.	95 000 лв.	
• за дейност по т. 4.2.5	20 000 лв.	
Модул 2 „Обучение на учители от българските неделни училища в чужбина“		228 000 лв.
• дейност по т. 5.2.1.	148 000 лв.	
• дейност по т. 5.2.2.	80 000 лв.	
Модул 3 „Партньорства“		35 000 лв.
Модул 4 „Оценяване на езиковите компетентности по български език на учениците от българските неделни училища в чужбина“		53 000 лв.
• за дейност по т. 7.2.1.	5 000 лв.	
• за дейност по т. 7.2.2.	16 000 лв.	
• за дейност по т. 7.2.3.	16 000 лв.	
• за дейност по т. 7.2.4.	6 000 лв.	
• за дейност по т. 7.2.5.	5 000 лв.	
• за дейност по т. 7.2.6.	5 000 лв.	
За мониторинг по програмата и методическа подкрепа		33 000 лв.
Общ размер		2 108 000 лв.

4. МОДУЛ 1 „ПОДПОМАГАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА, ПО ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИЯ И ПО ГЕОГРАФИЯ НА БЪЛГАРИЯ“

4.1. ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

4.1.1. Организации на българи, живеещи извън Република България, регистрирани съгласно законодателството на съответната държава за извършване на образователно-културна дейност – за дейностите по т. 4.2.1., т. 4.2.2., т. 4.2.3. и т. 4.2.4.

4.1.2. Задгранични представителства на Република България в чужбина – за дейностите по т. 4.2.1., т. 4.2.2. и т. 4.2.3.

4.1.3. Български православни църковни общини в чужбина – за дейностите по т. 4.2.1., т. 4.2.2., т. 4.2.3. и т. 4.2.4.

4.1.4. Българските държавни училища в чужбина – за дейности по т. 4.2.1. и т. 4.2.3.

4.1.5. Организации, регистрирани в България, които имат сключено споразумение /договор с МОН – за дейностите по т. 4.2.4 и т. 4.2.5.

Организираното обучение по български език и литература, история и цивилизации и география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, от бенефициентите по т. 4.1.1, т. 4.1.2. и т. 4.1.3. е българско неделно училище в чужбина (БНУ).

Бенефициентите може да кандидатстват за една, няколко или за всички допустими дейности.

4.2. ДЕЙНОСТИ

4.2.1. Подобряване на учебната среда и създаване на подходящи условия за обучение на децата и учениците по български език и литература, история и цивилизация и география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, чрез:

4.2.1.1. Осигуряване на учебници и учебни помагала (по български език и литература, история и цивилизации, география и икономика), книги от български автори, подпомагащи обучението, в т.ч. и за предучилищното, дидактически материали, в т.ч. аудио-визуални продукти и художествена литература (съгласно учебните програми по български език и литература).

4.2.1.2. Транспортиране на учебници и учебни помагала, закупени от България.

4.2.1.3. Наем на помещения, необходими за провеждане на обучението.

4.2.2. Подобряване качеството на обучението:

4.2.2.1. Провеждане на обучението по български език и литература и по история и цивилизации и география и икономика в частта им, отнасяща се до историята на България и географията на България, съгласно учебни програми за обучението, организирано в чужбина, както следва:

Български език и литература

- I, II, III и IV клас – от 108 до 120 часа годишно за всеки клас;
- V, VI и VII клас – от 102 до 120 часа годишно за всеки клас;
- VIII, IX, X, XI и XII клас – от 72 до 90 учебни часа годишно за всеки клас.

История и цивилизации

- V, VI и VII клас – общо 102 учебни часа за трите класа;
- VIII, IX, X, XI и XII клас – общо 102 за петте класа.

География и икономика

- V, VI и VII клас – общо от 81 до 102 учебни часа за трите класа;
- VIII, IX, X, XI и XII клас – общо 90 учебни часа за петте класа.

4.2.2.2. Подготовка на деца в предучилищна възраст (4 – 7-годишни) по образователно направление „Български език и литература“ – до 4 педагогически ситуации седмично с продължителност от 20 до 30 минути (до 124 педагогически ситуации годишно).

4.2.2.3. Подготовка на кандидат-студенти за продължаване на образованието във висши училища по:

- български език и литература – до 100 учебни часа годишно;
- история и цивилизация (в частта, отнасяща се до история на България) – до 80 учебни часа годишно;
- география и икономика (в частта, отнасяща се до география на България) – до 80 учебни часа годишно.

4.2.3. Съхраняване на националната, културната и духовната идентичност на българските граждани по света, опазване на етнокултурната самобитност на българите и българските общности в чужбина чрез:

4.2.3.1. Организиране на допълнителни училищни дейности в областта на родинознанието (роден край, български исторически факти и личности, български исторически и природни забележителности, човекът и обществото, знания за християнството), културата, фолклора, традициите на българите, на танцови, вокални и театрални състави, школи и др. с общ годишен хорариум до 100 учебни часа.

4.2.3.2. Осигуряване на фолклорни костюми и народни музикални инструменти.

4.2.3.3. Транспортиране на фолклорни костюми и народни музикални инструменти, закупени от България.

Бенефициент може да кандидатства само за дейност по т. 4.2.2. – провеждане на обучение по история и цивилизации и по география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, и/или за дейност по т. 4.2.3., свързана със съхраняване на националното самосъзнание, култура и традиции. В тези случаи представя декларация, че децата/учениците, включени в обучението и/или в допълнителните училищни дейности, се обучават по български език в местно училище.

4.2.4. Организиране и провеждане в български неделни училища в чужбина на срещи и форуми от бенефициенти по т. 4.1.1., т. 4.1.3. и т. 4.1.5., осигуряване на ресурси за обучението по български език и литература, история на България, география на България, за допълнителните училищни дейности и подкрепа на дейности, свързани със съхранението на българската идентичност, фолклор и култура.

4.2.5. Администриране в електронна среда на кандидатстването и отчитането на проекти за дейности по т. 4.2.1., т. 4.2.2., т. 4.2.3. и поддръжка на електронна система.

4.2.6. Обучението, допълнителните училищни дейности, свързани със съхраняване на националното самосъзнание, култура и традиции, и кандидат-студентските курсове се организират в присъствена форма и провеждат за най-малко:

- 10 деца и ученици общо по дейности по т. 4.2.2.1. и по т. 4.2.2.2.;
- 8 кандидат-студенти по дейност по т. 4.2.2.3.;
- 8 деца/ученици по дейност по т. 4.2.3.

4.2.7. Издаване на удостоверение за проведено обучение на учениците, завършили обучение по български език и литература, по история и цивилизации и по география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България. Удостоверението се подписва от учителя и ръководителя на организацията/институцията.

4.2.8. Провеждане на обучение и на допълнителни училищни дейности в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии, когато не може да се провеждат присъствено поради извънредни обстоятелства. Обучението от разстояние в електронна среда включва дистанционни учебни часове, самоподготовка, текуща обратна връзка за резултатите от обучението и оценяване.

4.2.9. Бенефициентите водят и съхраняват следната задължителна документация:

- книга за взетите учебни часове и допълнителни училищни дейности, свързани със съхраняване на националното самосъзнание, култура и традиции със следните реквизити: имена на децата/учениците, дата, час (време на провеждане на урока или занятието), клас, учебен предмет, тема на урока/занятието, име на учителя/ръководителя, подпис на учителя/ръководителя; в книгата се отразяват отсъствията на децата/учениците от учебните часове и/или от допълнителните училищни дейности;

- декларации от родителите на децата/учениците, че са съгласни децата им да участват в учебни и/или в допълнителни училищни дейности, свързани със съхраняване на националното самосъзнание, култура и традиции, осъществяващи се от съответната организация/институция;
- регистрационна книга за издадените удостоверения за проведено обучение със следните реквизити: № по ред, регистрационен №, дата на издаване, име на ученика, дата на раждане, място на раждане, завършено обучение по ... за ... клас, подпис на родителя.

Срокът за съхраняване на документацията е не по-малко от 5 години.

4.3. РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Допустимите за финансиране разходи се регламентират в Правилата за отчитане на дейността и на средствата, предоставени за учебната 2022/2023 година по Национална програма „Роден език и култура зад граница“, одобрени със заповед от министъра на образованието и науката.

Бенефициентите кандидатстват с проекти за дейностите по т. 4.2.1., т. 4.2.2. и т. 4.2.3. чрез електронната система на МОН.

4.3.1. Максималната стойност на един проект с дейности по т. 4.2.1., т. 4.2.2., т. 4.2.3. е 40 000 лв., но не повече от 1 500 лв. за наем на помещение и не повече от 250 лева на:

- дете/ученик;
- кандидат-студент.

Размерът на лекторския час е до 30 лева (осигурителните вноски върху възнагажденията са за сметка на бенефициента и лицата).

Финансирането на одобрените проекти се извършва на два етапа:

- авансово плащане в размер 70 % от одобрените проектни суми в срок до три месеца от одобряването на проекта;
- окончателно разплащане в размер на 30 % от одобрените проектни суми в срок до 30.11.2022 г. след представяне в МОН на информация за настъпили промени в декларираните обстоятелства при кандидатстването на бенефициента по програмата.

4.3.2. Финансиране на дейностите по т. 4.2.4. и т. 4.2.5. се предоставя след сключване на споразумение/договор между МОН и бенефициента. Със

споразумението/договора се определят редът и условията за получаване, разходване и отчитане на средствата.

4.4. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Срокът за изпълнение на дейностите е от 01.07.2022 г. до 30.06.2023 г.

4.5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

4.5.1. Очаквани резултати:

4.5.1.1. Усвояване на книжовния български език от деца и ученици, живеещи извън територията на Република България.

4.5.1.2. Запознаване на деца и ученици от български произход, живеещи зад граница, с историята и географията на България, с българските обичаи и фолклор и съхраняване на националното самосъзнание, култура и традиции.

4.5.1.3. Придобиване от децата и учениците на знания, умения и компетентности, които да им позволяват при завръщане в България бързо адаптиране в образователната система.

4.5.2. Показатели за изпълнение:

- 100 бенефициента, участвали с проекти/подадени проектни предложения;
- 10 000 деца, ученици и кандидат-студенти, участвали в обучението по български език и литература, по история и цивилизации и по география и икономика;
- 7 000 деца и ученици, участвали в допълнителни училищни дейности, свързани със съхраняване на националното самосъзнание, култура и традиции;
- 3 събития и форума, организирани с участие на български неделни училища в чужбина.

4.6. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО

След одобряване на програмата, МОН публикува на електронната си страница условията за кандидатстване, информация за лицата за контакт и реда за представяне на документите за дейностите по т. 4.2.1., т. 4.2.2. и т. 4.2.3.

Не се допускат до оценяване проекти, които са постъпили в МОН след определения краен срок за подаване на проектните предложения и към които не са приложени изискуемите документи за кандидатстване.

4.6.1. Съобразно дейностите по т. 4.2.1., т. 4.2.2. и т. 4.2.3., за които кандидатства, бенефициентът представя следните документи:

4.6.1.1. Документ за регистрация на бенефициента в официален превод на български език – за бенефициентите по т. 4.1.1. и по т. 4.1.3.

4.6.1.2. Списък на учителите, които ще провеждат обучението, и на ръководителите на допълнителни училищни дейности с приложени към него документи за завършено образование по съответна специалност. Списъкът следва да съдържа информация за учебните предмети, по които ще преподава учителят, и за допълнителните училищни дейности, които ще организира и провежда съответният ръководител.

4.6.1.3. Списъци на децата/учениците/кандидат-студентите, включени в обучение по т. 4.2.2.1. и в допълнителни училищни дейности по т. 4.2.3.1. с пълните им имена по класове/групи и с година на раждане.

4.6.1.4. Декларация от бенефициента, че е осигурена материална база за провеждане на обучението (свободен текст).

4.6.1.5. Годишно тематично разпределение на учебното съдържание за кандидат-студентските курсове по български език и литература, по история и цивилизации и география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България.

4.6.1.6. Финансова идентификация на банковата сметка, подписана и подпечатана от обслужващата банка, съдържаща името на бенефициента, изписано на латиница, името на банката, изписано на латиница, SWIFT кода на банката или друг идентификационен номер за банките извън SWIFT системата, IBAN или номера на сметката на бенефициента.

4.6.1.7. Писмо от представителя на задграничното представителство на Република България за удостоверяване на обстоятелството, че бенефициентът може да осъществява дейностите, за които кандидатства в съответната държава.

4.6.1.8. Декларация от бенефициента, в случай че кандидатства само за дейност по т. 4.2.2. в частта обучение по история на България и география на България и/или за дейност по т. 4.2.3., че децата/учениците, включени в обучението по история и цивилизации и география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, или в допълнителните училищни дейности, се обучават по български език в местно училище (свободен текст).

Всички необходими документи се предоставят на български език. В случай че оригиналът е на друг език, той се придружава с неофициален превод на български език, заверен от бенефициента, с изключение на документа за регистрация на бенефициента, който се представя в официален превод.

4.6.2. Проектите за дейности по т. 4.2.1., т. 4.2.2. и т. 4.2.3. се подават в МОН чрез електронна система в срок от 30 календарни дни след публикуването на програмата на електронната страница на МОН.

4.7. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ИЗИСКУЕМИТЕ ДОКУМЕНТИ НА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

Разглеждането и оценяването на проектите за дейности по т. 4.2.1., т. 4.2.2. и т. 4.2.3. се извършват от Междуведомствена комисия по въпросите на БНУ в чужбина, определена със заповед на министъра на образованието и науката, с участието на представители на МОН, Министерството на външните работи, Министерството на културата и Държавната агенция за българите в чужбина (Междуведомствена комисия) до 45 работни дни след крайния срок за подаване на проектите.

Междуведомствената комисия събира и обобщава информация за населени места и за административно-териториални единици в населени места, в които е осигурен достъп до обучение по български език и литература, история и география на България, подпомагано от МОН. Информацията се съгласува с ръководителите на задграничните представителства и се представя на министъра на образованието и науката.

При необходимост Междуведомствената комисия може да прави корекции на заложените в проектите суми в съответствие с посочените изисквания в националната програма. При невъзможност да бъдат финансирани всички дейности по одобрените проекти, приоритетно се финансират дейностите по т. 4.2.1. и т. 4.2.2.

Може да не бъде финансиран проект, в който е предвидено дейностите да се изпълняват в населени места, административно-териториални единици в населени места и райони, в които осъществява дейност друго българско неделно училище, финансирано от МОН.

Не се допуска финансиране за дейности по т. 4.2.1., т. 4.2.2. и т. 4.2.3. на бенефициенти, включени в Списъка на българските неделни училища в чужбина по Постановление № 90 на Министерския съвет от 29 май 2018 година за българските неделни училища в чужбина.

Информацията за одобрените проекти се публикува на електронната страница на МОН.

Средствата по одобрените проекти се превеждат на бенефициентите по банков път, след като изпратят финансовата идентификация на банковата сметка на посочените в електронната страница на МОН електронни адреси.

4.7.1. Критерии за оценка:

- Съответствие на проекта с целите на програмата;
- Целесъобразно и ефективно разпределение на средствата;
- Прилагане на принципа на споделената отговорност в цялостната дейност на бенефициента (налични ресурси, подкрепящи организации и институции).

4.8. ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

4.8.1. Отчитането на предоставените средства за дейности по т. 4.2.1., т. 4.2.2. и т. 4.2.3., както и условията, при които се допуска прехвърляне на средства от една дейност към друга, се регламентират в Правила за отчитане на дейността и на средствата, предоставени за учебната 2022/2023 година по Национална програма „Роден език и култура зад граница“, одобрени със заповед от министъра на образованието и науката.

Бенефициентите в срок до 15.10.2022 г. чрез електронната система представят актуална информация за изпълнението на проекта.

Отчет за изпълнението на проекта се представя в МОН чрез електронната система до 31.07.2023 г. Отчетът за изпълнението на проекта трябва да съдържа финансова част и съдържателна част (описание на извършените дейности по проекта).

Невъзстановените от бенефициентите суми (от неизразходвани средства и/или непризнати от Междуведомствената комисията разходи) по проекти от Националната програма „Роден език и култура зад граница“ от минали години се прихващат от плащанията по одобрените проекти на бенефициентите за 2022 година.

Бенефициенти, които не кандидатстват с проект за учебната 2022/2023 година, са длъжни да възстановят неизразходваните средства и/или непризнатите разходи по проекта.

4.8.2. Отчитането на предоставените средства за дейности по т. 4.2.4. и т. 4.2.5. се извършва по ред и условия, определени в споразуменията/договорите с бенефициентите.

5. МОДУЛ 2 „ОБУЧЕНИЕ НА УЧИТЕЛИТЕ ОТ БЪЛГАРСКИТЕ НЕДЕЛНИ УЧИЛИЩА В ЧУЖБИНА“

5.1. ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

Държавни висши училища (ДВУ) в Република България, които имат програмна акредитация по професионално направление от област на висше образование „Педагогически науки“ или по професионално направление, съответстващо на учебен предмет от училищната подготовка, съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления и имат сключени споразумения с МОН за провеждане на обученията.

5.2. ДЕЙНОСТИ

5.2.1. Обучения за повишаване на квалификацията за преподаване на български език в чуждоезиковата среда и за сертифициране на нивото на владение на български език по Общата европейска езикова рамка.

Провеждат се в две учебни сесии, всяка с продължителност 16 академични часа:

- Учебна сесия 1 „Преподаване на български език в чуждоезиковата среда“;
- Учебна сесия 2 „Сертифициране на нивото на владение на български език по Общата европейска езикова рамка“.

В обученията може да се включат до 185 педагогически специалисти, които преподават български език и литература от I до XII клас в българско неделно училище в чужбина.

5.2.2. Обучения за придобиване на умения за дизайн и провеждане на електронно обучение и създаване на електронно учебно съдържание.

Провеждат се в две учебни сесии, всяка с продължителност 16 академични часа:

- Учебна сесия 1 „Дизайн на електронно обучение – педагогически аспекти“;
- Учебна сесия 2 „Дизайн на електронно обучение – технологични аспекти“.

В обученията може да се включат до 100 педагогически специалисти, които преподават в българско неделно училище в чужбина.

5.2.3. Организация на обученията

ДВУ по т. 5.2., които имат сключени споразумения с МОН, определят реда и условията за подбор на участниците, организират и провеждат обученията. Списъкът на лицата, включени в обучението, се съгласува с МОН.

Обученията са с продължителност 32 академични часа и се провеждат в две учебни сесии, всяка с продължителност 16 академични часа, от които не по-малко от 8 академични часа са присъствени, включително и при синхронно обучение от разстояние в електронна среда. След успешно завършване се издава удостоверение за допълнително обучение за присъден един квалификационен кредит за всяка учебна сесия съгласно Наредбата за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Допуска се провеждане на учебна сесия без присъствени часове, включително в електронна среда като несинхронно обучение, за което не се издава удостоверение за допълнително обучение за присъден квалификационен кредит.

5.3. РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

5.3.1. Средства за един участник в обучение са до 400 лв. за всяка учебна сесия.

Педагогически специалист от БНУ в чужбина може да се включи в едно обучение по т. 5.2.1. и/или в едно обучение по т. 5.2.2.

5.3.2. Допустими разходи за обученията са:

- разходи за възнаграждения на лица, пряко ангажирани с организирането и провеждането на обученията, както и дължимите осигурителни плащания за сметка на работодателя;
- разходи за храна и нощувки на участници в обученията в присъствена форма;
- разходи за материали и консумативи, необходими за провеждане на обученията;
- разходи за външни услуги – в т.ч. наем на зали, помещения и техническо оборудване за провеждане на обученията.

5.4. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Срокът за изпълнение на дейностите е от 01.08.2022 г. до 31.07.2023 г.

5.5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- 210 учители, включени в обученията

5.6. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО

ДВУ получава определените с програмата средства след подаване на конкретна заявка по образец за планирано обучение в срок до 30.09.2022 г., в която се посочват: индикативен брой на участниците, период на провеждане, форма на обучението, логистика, лектор, предварителна програма и график.

Средствата се превеждат чрез банков трансфер по сметка на висшето училище.

5.7. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ИЗИСКУЕМИТЕ ДОКУМЕНТИ НА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

МОН сключва споразумения за сътрудничество с бенефициентите по т. 5.1.

МОН предоставя на БНУ в чужбина информация за ДВУ, които имат сключени споразумения с МОН за провеждане на обученията – тема на обученията, планиран период на провеждане, координати за подаване на заявления за включване в конкретно обучение.

Заявленията за включване на педагогически специалист в обучение се подават до съответното ДВУ по т. 5.1. от представляващата организация, към която функционира българското неделно училище в чужбина.

ДВУ по т. 5.1. съгласуват списъците на одобрените педагогически специалисти за включване в обученията с МОН.

5.8. ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

ДВУ отчитат изпълнението на дейностите и извършените разходи съгласно сроковете, посочени в споразуменията, но не по-късно от 31.08.2023 г. Неотчетените средства и средствата от непризнати разходи се възстановяват по сметка на МОН в срок до 31.10.2023 г.

Отчитането на предоставеното финансиране се извършва съгласно Правила за отчитане на дейността и на средствата, предоставени по Националната програма „Роден език и култура зад граница“ за 2022 г. и съгласно споразуменията на висшите училища с МОН.

6. МОДУЛ 3 „ПАРТНЬОРСТВА“

6.1. ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

6.1.1. БНУ в чужбина, финансирани от МОН, в Република Албания, Република Гърция, Република Румъния, Република Северна Македония, Република Сърбия, Република Турция и Република Хърватия.

6.1.2. Училища на територията на Република България.

6.2. ДЕЙНОСТИ ПО МОДУЛ 3

6.2.1. Обмен на училищни практики и мобилност на ученици от училища по т. 6.1.1. и т. 6.1.2. чрез:

- посещения на училища в България;
- организиране и провеждане на съвместно мероприятие/мероприятия;
- посещение на исторически, културни и/или природни забележителности на територията на областта, където функционира училището в България.

6.3. РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

6.3.1. Финансирането за изпълнението на одобрено проектно предложение се осъществява чрез финансов норматив в размер на 5 000 лв., както следва:

- 4 000 лв. за БНУ в чужбина;

- 1 000 лв. за училище на територията на Република България.

6.3.2. Допустими разходи за финансиране:

- престой и посещение в Република България на 3 учители и 10 ученици от БНУ, финансирано от МОН. Средствата може да се разходват за дневни разходи за 4 дена; разходи за 3 нощувки;
- участие на 3 учители и 10 ученици от училище на територията на Република България в дейностите по т. 6.3.1. Средствата могат да се разходват за дневни разходи за трима учители, вътрешен транспорт на територията на областта, в която се намира училището, материали и консумативи за организиране и провеждане на съвместни мероприятия и такси за вход за посещения на културни, исторически и природни забележителности, музеи, галерии, постановки на територията на областта, в която се намира училището.

6.3.3. Финансово се подпомагат само дейности на територията на Република България.

6.4. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Срокът за изпълнение на дейностите е от 01.08.2022 г. до 31.07.2023 г.

6.5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- 7 финансирани проекта.
- 150 ученици и учители, участвали в партньорски дейности.

6.6. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО

БНУ в чужбина в партньорство с училище на територията на Република България кандидатства с проект в МОН. БНУ в чужбина има възможност да избира партньор от онлайн регистъра на институциите в училищното и предучилищно образование. Онлайн регистърът е достъпен на сайта на МОН в рубриката „Регистри“.

Проектното предложение се подава в МОН на хартиен носител или по електронен път от българското неделно училище в чужбина в срок от 30 календарни дни след публикуване на програмата на електронната страница на МОН.

Бенефициентите описват подробно в проектното предложение дейностите, за които искат финансиране във формуляр по образец. Към проектното предложение се прилага и предварително споразумение за партньорство. Одобрените кандидати сключват споразумение за партньорство, което изпращат в МОН в срок до 15.09.2022 г.

Формулярите за кандидатстване, изискуемите документи, информация за лицата за контакт и всяка друга информация, касаеща изпълнението на модула, се публикуват на електронната страница на МОН.

Средствата на БНУ в чужбина се превеждат по банков път в срок до 31.10.2022 г., след представяне на финансова идентификация, а на училищата на територията на Република България – чрез финансиращия ги орган.

6.7. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ИЗИСКУЕМИТЕ ДОКУМЕНТИ НА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

Постъпилите проектни предложения се разглеждат и оценяват от Междуведомствената комисия. Списъкът на одобрените проектни предложения се публикува на електронната страница на МОН.

Критерии за оценка:

- съответствие на проекта с целите на програмата и модула;
- допустимост, целесъобразност и ефективност на разпределение на средствата;
- прилагане на принципа на споделената отговорност в цялостната дейност на бенефициента и партньорите (налични ресурси, подкрепящи организации, институции и др.);
- перспективи за бъдещото развитие на партньорството (устойчивост на резултатите от проекта).

6.8. ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

Редът за предоставяне на средствата за одобрените проекти и за отчитане се регламентира в Правилата за отчитане на дейността и на средствата, предоставени за учебната 2022/2023 година по Национална програма „Роден език и култура зад граница“, одобрени със заповед от министъра на образованието и науката.

Дните, през които се осъществява мобилност по Модул 3, не са част от дните, определени от чл. 15а, ал. 1 на Наредба № 10/2016 г. за организация на дейностите в училищното образование.

7. МОДУЛ 4 „ОЦЕНЯВАНЕ НА ЕЗИКОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ БЪЛГАРСКИТЕ НЕДЕЛНИ УЧИЛИЩА В ЧУЖБИНА“

7.1. ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

ДВУ и други институции/организации, които имат сключено споразумение/ договор с МОН.

7.2. ДЕЙНОСТИ

7.2.1. Актуализиране на информационен масив от тестови задачи за установяване на степента на овладяването на знания по български език като втори от ученици в българските неделни училища в чужбина от I до IX клас включително.

7.2.2. Разработване на нови учебни програми по български език като втори за подпомагане на обучението, организирано в чужбина.

7.2.3. Разработване на нови учебни програми по български език и литература за подпомагане на обучението, организирано в чужбина.

7.2.4. Разработване на учебни програми по български език за предучилищното обучение, организирано в чужбина.

7.2.5. Анализ и оценка на резултатите от провеждането на тестовете за установяване на езиковите компетентности.

7.2.6. Анализ и оценка на учебните програми за обучението, организирано в чужбина.

7.3. РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Допустими са разходи за възнаграждения на лица, пряко ангажирани с разработването на нови учебни програми, актуализиране на информационен масив от тестови задачи, анализ и оценка, както и дължимите осигурителни плащания за сметка на работодателя.

7.4. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Срокът за изпълнение на дейностите е от 01.07.2022 г. до 30.06.2023 г.

7.5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- 17 000 ученици от неделни училища, положили тест за оценяване на знанията.

7.6. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО

МОН сключва споразумения/договори с бенефициентите по т. 7.1., с които се определят:

- редът и условията за заявяване и отчитане на предоставените средства по Модул 4 на Национална програма „Роден език и култура зад граница“;
- сроковете за разработване на учебните програми за организирано в чужбина по: български език като втори, по български език и литература и по български език за предучилищното обучение;

- сроковете за извършване на анализите и оценките по т. 7.2.5. и т. 7.2.6.

7.7. ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

Бенефициентите отчитат изпълнението на дейностите и извършените разходи съгласно посочените срокове в споразуменията/договорите, но не по-късно от 31.07.2023 г. Неотчетените средства и средствата от непризнати разходи се възстановяват по сметка на МОН в срок до 31.10.2023 г.

Отчитането на предоставеното финансиране се извършва съгласно Правила за отчитане на дейността и на средствата, предоставени по Национална програма „Роден език и култура зад граница“ за 2022 г. и съгласно споразуменията на бенефициентите с МОН.

8. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

8.1. МОН извършва мониторинг и контрол по изпълнението на финансовата, съдържателната и организационната част на проектите на бенефициентите и на изпълнението на сключените споразумения/договори по законосъобразното и целесъобразното разходване на средствата.

8.2. Задграничните представителства на Република България в чужбина може да извършват мониторинг на дейностите по Модул 1 за:

- установяване на наличието на дейности по проекта;
- състоянието на материалната база, в която се провеждат обучението и допълнителните училищни дейности;
- броя на децата и учениците, които участват в образователния процес и в допълнителните училищни дейности.

Задграничните представителства информират МОН за резултатите от извършения мониторинг.

8.3. При констатирана липса на дейност, финансирана от МОН, бенефициентът възстановява цялата получена сума или част от нея.

9. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

9.1. Дейностите и средствата по националната програма не може да дублират дейности и средства с еднакво предназначение по други национални програми за

развитие на образованието, друго национално финансиране, фондовете на Европейския съюз, както и други донорски програми, което се декларира от съответния бенефициент, подал проектно предложение/искане за финансиране.

9.2. Декларацията по т. 9.1. е задължителна и следва да съдържа следния текст: „Декларирам, че дейностите, за които кандидатствам, не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема или процедура от държавния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма“.